

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ВАРТІСНО-ОРІЄНТОВАНОГО УПРАВЛІННЯ

Черкасова С.О., к.е.н., доцент,
Циганов В.О.

Одеський національний політехнічний університет, м. Одеса

В сучасних умовах господарювання становлення підприємства можна розглядати як проект, при якому поступово нарощується його потенціал з метою вигідного перепродажу та отримання від цього максимального прибутку []. Динамічне збільшення вартості підприємств відбувається на основі комплексного врахування аспектів системи управління та під впливом відповідних функцій управління його вартістю, зокрема функції внутрішнього контролю.

Саме тому на сьогоднішній день особливої актуальності набувають процеси застосування вартісно-орієнтованого управління підприємствами, яке розглядає аспекти формування системи внутрішнього контролю з принципово інших позицій – через контролювання можливостей нарощування капіталізації підприємства шляхом збільшення його ринкової вартості, яка виступає мірою ефективності управління підприємством та служить відповідним індикатором, досягнення якого можливе лише на основі максимального наближення інтересів власників і менеджменту всіх рівнів управління.

Сьогодні теорія управління за вартістю (Value Management, Schareholder Value Concept, Value-Based management – далі VBM) характеризується більш ефективною концепцією управління капіталом підприємств, ніж інші системи, результати яких оцінюються за операційною прибутковістю. В інтегральному (синтетичному) показнику доданої ринкової вартості підприємств, який є ключовим критерієм результативного оцінювання за концепцією VBM, знаходять вираз ефективність управління їх вкладеним капіталом, інноваційно-інвестиційними процесами формування їх стратегічного потенціалу, основні фінансові показники та конкурентні позиції підприємств на ринку в рамках реалізації стратегії їх подальшого розвитку, що вимагає принципово нових підходів щодо побудови системи внутрішнього контролю за діяльністю підприємств в умовах вартісно-орієнтованого управління [2].

Нажаль слід констатувати, що на сьогоднішній день в Україні поки що немає загальноприйнятої практики використання концепції вартісно-орієнтованого управління як сукупності виробничо-господарських процесів і фінансово-економічних дій, що організуються в такий спосіб, щоб, поряд з іншими цілями, впливати на зростання вартості власного капіталу підприємств на відміну від зарубіжної практики. Відповідно до цього існуючі системи оцінювання вартості підприємств та створеної у процесі їх функціонування доданої вартості, що визнаються ключовою складовою вартісно-орієнтованого управління, характеризувати однозначно не можна, оскільки вони ґрунтуються на різноформатній основі чисельних показників та індикаторів, а тому подають різні результати оціненої вартості [3]. Це дозволяє зробити висновок про недостатню обґрунтованість теоретико-методичних засад вартісного оцінювання результатів розвитку підприємств та потреби їх удосконалення для інформаційно-аналітичного забезпечення ефективності управління, націленого на створення вартості підприємств, та формування ефективної системи внутрішнього контролю.

Таким чином, можна зазначити, що сучасні зміни цільових орієнтирів розвитку вітчизняних підприємств в умовах вартісно-орієнтованого управління обумовлюють необхідність врахування чинника вартості підприємства як одного з ключових чинників контролю, що вимагає формування відповідних теоретичних засад та методичних положень

щодо побудови системи внутрішнього контролю підприємств та відповідного інформаційно-аналітичного забезпечення.

Отже, потреба у формуванні ефективної системи внутрішнього контролю вітчизняних підприємств в умовах вартісно-орієнтованого управління обумовлює доцільність реалізації викладених нижче заходів:

– введення системи показників оцінки вартісних параметрів підприємств в систему обліково-аналітичного та контрольного забезпечення підтримки прийняття управлінських рішень;

– інтеграція системи вартісних показників у процес управління підприємствами;

– інтеграція системи управління вартістю в організаційну структуру підприємств.

Відповідно, підводячи підсумки, слід зазначити, що в сучасних умовах господарювання націлене на вартість управління забезпечує підвищення якості стратегічних і оперативних управлінських рішень за рахунок концентрації зусиль системи управління на ключових факторах вартості. При цьому формування системи внутрішнього контролю підприємств набуває особливої актуальності в рамках забезпечення підтримки прийняття відповідних управлінських рішень, що ґрунтується на інформаційному забезпеченні та координації всіх підсистем управління та використанні комплексу економічних методів, що в сукупності зорієнтовані на збільшення вартості підприємств.

Література

1. С.В. Філіппова, Л.О. Волощук, С.О. Черкасова. Економічна безпека підприємств реального сектору економіки в умовах вартісно-орієнтованого управління: Монографія / С.В. Філіппова, Л.О. Волощук, С.О. Черкасова / під заг.ред. С.В. Філіппової. – Одеса: ФОП Бондаренко М.О., 2015. – 196 с.
2. Сотніков А.В. Еволюція концепції вартісно-орієнтованого управління / А. В. Сотніков // Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку : [збірник наукових праць] / відповідальний редактор О. Є. Кузьмін. – Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2011. – С. 252-257.
3. Економічне оцінювання національних машинобудівних підприємств як джерела формування їх вартості / Н. В. Шевчук // Вісник Криворізького економічного інституту КНУ. – 2013. – № 1. – С. 53-58. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Vkei_2013_1_13.pdf.
4. Системний підхід до інформаційного забезпечення внутрішнього контролю [Електронний ресурс] / В.Ф. Максимова., Н.М. Албу // Економіка: реалії часу. Науковий журнал. – 2014. – № 4 (14). – С. 73-77. – Режим доступу до журн.: <http://economics.opu.ua/files/archive/2014/n4.html>.
5. Креативний менеджмент як запорука сучасного ефективного управління [Електронний ресурс] / О.І. Продіус // Економіка: реалії часу. Науковий журнал. – 2012. – № 2 (3). – С. 67-72. – Режим доступу до журн.: <http://economics.opu.ua/files/archive/2012/n4-5.html>.
6. Напрями фінансового моніторингу в системі управління. [Електронний ресурс] / Т.В. Белопольська // Економіка: реалії часу. Науковий журнал. – 2011. – № 1 (1). – С. 38-41. – Режим доступу до журн.: <http://economics.opu.ua/files/archive/2011/n1.htm>.
7. Прогнозні оцінки в кредитній діяльності банку [Електронний ресурс] / Н.М. Андрієнко // Економіка: реалії часу. Науковий журнал. – 2014. – № 3 (13). – С. 179-182. – Режим доступу до журн.: <http://economics.opu.ua/files/archive/2014/n3.html>.
8. Філіппова С.В. Управління ризиком вартості підприємства, як невід’ємна складова системи економічної безпеки в умовах невизначеності / С.В. Філіппова, С.А. Нізяєва // Вісник економіки транспорту і промисловості: Зб. наук. – практ. ст. – Вип. 38. – Харків: Укр-ДАЗТ, 2012. – С. 124– 128.